

ПРОТОКОЛ

о поступању и сарадњи надлежних институција и организација с
циљем унапређења мултисекторског приступа социјалне заштите
и инклузије увођењем рефералног механизма на подручју града
Бањалуке

Мај, 2019.

Скупштина града Бања Лука је, на 23. сједници, одржаној 30.05. и 31.05.2018. године, донијела Закључак о усвајању Програма развоја социјалне заштите за период 2018-2020. године. Овај документ омогућује адекватнију подршке за социјално искључене групе у граду Бањој Луци које су дефинисане наведеним програмом, као што су:

- **Дјеца са сметњама у развоју и**
- **Дјеца без адекватног родитељског старања.**

Овим протоколом о сарадњи се жели унаприједити мултисекторски приступ за фокусирану групу **дјеце са сметњама у развоју**, узимајући у обзир досадашње недостатке и слабости у оквиру система социјалне заштите и инклузије, те проблеме при пружању подршке и заштите за дјецу са сметњама у развоју, а с циљем смањења и отклањања истих, те сматрајући неопходним увођење рефералног механизма с циљем оснаживања мултисекторског приступа.

1. Град Бања Лука и

2. Институције и удружења грађана на подручју града

1. ЈУ „Центар за социјални рад“ Бања Лука;
2. ЈЗУ „Дом здравља“ Бања Лука;
3. ЈУ „Центар за предшколско васпитање и образовање“ Бања Лука;
4. Актив директора основних школа града Бања Лука;
5. Актив директора средњих школа града Бања Лука;
6. Стручни актив педагога основних школа града Бања Лука;
7. Стручни актив педагога средњих школа града Бања Лука;
8. ЈУ Центар „Заштити ме“;
9. ЈУ „Центар за образовање и васпитање и рехабилитацију слушања и говора“ Бања Лука;
10. УСЗ Центар за специјалистичке социјалне услуге „За мајку и дијете“ Бања Лука;
11. Полицијска управа Бања Лука;
12. Удружење за помоћ ментално недовољно развијеним лицима Бања Лука;
13. УГ „Нова генерација“ Бања Лука;
14. Удружење родитеља дјеце и омладине са посебним потребама и лица са инвалидитетом „Моја лука“ Бања Лука;
15. Удружење за помоћ лицима са аутизмом „Дјеца свјетлости“ Бања Лука;
16. Центар за подршку породицама дјеце и особа са потешкоћама „Дајте нам шансу - Звјездице“ Бања Лука;
17. Удружење глувих и наглувих регије Бања Лука;
18. Удружење родитеља и лица са посебним потребама „Храбро срце“ Бања Лука и
19. „Савез за ријетке болести Републике Српске“ Бања Лука.

Дана, _____ године у граду Бањој Луци, потписали су

ПРОТОКОЛ

о поступању и сарадњи надлежних институција и организација с циљем унапређења мултисекторског приступа социјалне заштите и инклузије увођењем рефералног механизма на подручју града Бањалуке

I

Овај протокол има за циљ унапређење мултисекторског приступа социјалне заштите и инклузије увођењем рефералног механизма, те да обезбиједи квалитетнију сарадњу и рад надлежних институција и организација града Бање Луке на активностима пружања подршке и заштите: **дјеци са сметњама у развоју**, уз одређивање за

поштовање принципа у раду: законитости, транспарентности, партнерства, мултисекторалности, равноправности полова, одговорности, ефикасности, економичности и професионалне стручности приликом учешћа у заједничком раду кроз реферални механизам.

II

Потписници/е овог протокола обавезују се да ће, у циљу унапређења постојећих услуга социјалне заштите и инклузије, радити на успостављању рефералног механизма, у складу са позитивном законском регулативом и међународним конвенцијама из ове области, који су детаљније приказани у прилогу 1.3 овог протокола, што даље подразумева:

- ☐ осигурање континуираног рада Комисије за социјалну заштиту и инклузију дјеце и њихових породица града Бање Лука и давање подршке у раду овог тијела;

- ☐ именовање представника који ће учествовати у раду Оперативног тима за социјалну заштиту и инклузију дјеце и њихових породица, а чији рад је детаљније појашњен у прилозима 1.1 и 1.2 овог протокола;

- ☐ осигурање да сви запослени у институцијама/организацијама потписника/ица Протокола имају јасну слику о томе које услуге су на располагању у локалној заједници, како да се приступи тим услугама, који извори савјетовања и експертизе су на располагању, кога контактирати у којим случајевима и како, те када и како покренути реферални механизам у случајевима нарушавања најбољег интереса дјеце са сметњама у развоју и

- ☐ редовно извјештавање Комисији о резултатима спровођења програма и планова рада са дјецом са сметњама у развоју и њиховим родитељима, као и све друго предвиђено овим протоколом и његовим прилозима.

III

Поступање у случајевима насиља над дјецом и омладином са сметњама у развоју, васпитне занемарености/запуштености и искориштавања дјеце/младих

Потписници/е овог протокола обавезују се да ће у случајевима откривања знакова насиља над дјецом и омладином са сметњама у развоју, поступати у складу са Протоколом о поступању у случајевима насиља, злостављања или занемаривања дјеце и позитивним законским прописима.

IV

Комисија за социјалну заштиту и инклузију дјеце и њихових породица

Комисију по рјешењу градоначелника града Бање Луке, чине представници/е свих релевантних институција и организација које се баве пружањем услуга на пољу социјалне заштите и инклузије, а које дјелују на подручју града Бање Луке. Обавезе чланова/ица Комисије су представљене кроз Правилник о раду који је донијела Комисија, и сви чланови/ице обавезни су се придржавати одредби истог.

V

Оперативни тим за социјалну заштиту и инклузију дјеце и њихових породица

Члана/ицу у Тиму за социјалну заштиту и инклузију је именовао градоначелник града Бање Луке, на основу приједлога руководиоца институција или организација, потписника/ца Протокола. Тим ће свака три мјесеца, а по потреби и чешће, извјештавати Комисију о резултатима свог рада и давати приједлоге за унапређење услуга социјалне заштите и инклузије за дјецу и њихове породице. Обавезе чланова/ица Тима додатно су представљене у прилозима 1.1 и 1.2 овог протокола.

У оквиру рада Тима, чланови/ице ће испред сваке појединачне институције/организације дјеловати у складу са законским овлашћењима институције коју

представљају. Обавезе чланова/ица Тима су представљене кроз Правилник о раду који је усвојила Комисија. Између осталог, сваки члан/ица Тима има обавезу да:

- планира и спроводи активности засноване на међусекторалности, а детаљније појашњене у прилозима 1.1 и 1.2 овог протокола;
- редовно учествује на састанцима Тима, те
- учествује у припреми извјештаја Тима за Комисију.

VI

Улоге у Рефералном механизму

Град Бања Лука

Град Бања Лука, као јединица локалне управе у складу са правима и обавезама утврђеним Уставом, законом и Статутом Града ће обављати сљедеће послове:

- а) осигурати континуиран рад Комисије и Тима за социјалну заштиту и инклузију дјеце и њихових породица;
- б) осигурати континуиран рад Првостепене стручне комисије за процјену потреба и усмјеравање дјеце и омладине са сметњама у развоју;
- в) координирати активност са представницима/ама мјесних заједница у области социјалне заштите и инклузије и вршити упућивање у складу са овим протоколом, шемом о поступању и осталим прилозима и
- г) осигурати континуирано пружање услуга за дјецу и омладину са сметњама у развоју у складу са законом и подзаконским актима који регулишу ову област.

ЈУ „Центар за социјални рад“

Представник/ца ЈУ „Центар за социјални рад“ ће обављати сљедеће послове:

- а) на основу захтјева корисника/ца, породице, чланова/ица Тима или других стручних сарадника у институцијама које раде са дјецом са сметњама у развоју вршиће обраду случаја, те у складу са проценом и потребом покренути поступак процјене и усмјеравања дјеце са сметњама у развоју и осигурати вођење документације о појединачним случајевима;
- б) по процјени представника Центра, организовати припремни састанак Тима, тачније представника институција које су надлежне за пружање услуга дјетету са сметњама у развоју и његовим/њеним родитељима, како би се успоставио реферални план рада у оквиру којег би се идентификовале могуће активности с циљем пружања услуга ране детекције и интервенције за дјецу која су млађа од 3 године, и за ону дјецу за коју се установи да имају потребу за интегрисним услугама у оквиру рефералног механизма, а која неће бити упућена на процјену код Првостепене стручне комисије;
- в) за дјецу која су упућена на процјену, доносити налаз и мишљење Првостепене стручне комисије о процјени потреба и усмјеравању дјеце и омладине са сметњама у развоју (у даљем тексту: Првостепена стручна комисија), те у складу са Правилником достављати исти родитељима/старатељима и свим релевантним институцијама које су надлежне за пружање подршке дјечи са сметњама у развоју, заједно са табелом из прилога 1.2 овог протокола;
- г) након што свака институција, која је добила налаз и мишљење Првостепене стручне комисије и табелу из прилога 1.2 овог протокола, достави Центру повратну информацију са приједлозима рада са дјететом са сметњама у развоју, представник/ца Центра ће организовати први састанак свих професионалаца укључених у рад са дјететом и његовим/њеним родитељима с циљем израде рефералног плана рада;
- д) изградити писмени извјештај са заједничког састанка и прослиједити га свим учесницима након одржаног састанка Тима (укључујући и дјецу са сметњама у развоју и

њихове родитеље), са јасно назначеним преузетим обавезама сваког учесника у рефералном плану;

ђ) пратити реализацију рефералног плана рада у односу на дијете са сметњама у развоју и његове/њене родитеље/старатеље, кроз организовање заједничких састанака Тима свака три мјесеца, а по потреби и чешће и

е) учествовати у раду Тима уз прикупљање података од свих служби унутар Центра за социјални рад које пружају услуге за дјецу са сметњама у развоју и њихове родитеље - резултате реализације рефералних планова рада Тима, информације о корисницима/цама и друге релевантне информације потребне за рад Тима и Комисије, те друго предвиђено овим протоколом, шемом о поступању и осталим прилозима.

ЈЗУ „Дом здравља“ Бања Лука

ЈЗУ „Дом здравља“ ће предложити особу испред здравственог сектора у Тим која ће:

а) уложити напоре како би се осигурало да педијатријска служба у случајевима уочавања знакова успореног раста и развоја код дјеце, у току редовног рада са дјецом и родитељима, упутити родитеље/старатеље на специјалистичке прегледе у адекватне здравствене центре одговарајућим стручњацима, како би се прикупила сва потребна документација која даје детаљан увид у здравствено стање дјетета;

б) у складу са проценом љекара упутити родитеље/старатеље у Центар за социјални рад како би се осигурало остваривање права из области социјалне заштите;

в) учествовати на састанцима Тима у изради рефералног плана рада;

г) на основу увида у налаз и мишљење Првостепене стручне комисије, примљене од стране Центра за социјални рад, попунити табелу из прилога 1.2 овог протокола и исту послати Центру за социјални рад;

д) осигурати континуитет у раду кроз спровођење договореног рефералног плана рада са дјететом са сметњама у развоју и њиховим родитељима и кроз услуге Савјетовалишта за дјецу, Центра за заштиту менталног здравља и других служби Дома здравља уколико потребе дјетета и родитеља исте и захтијевају;

ђ) у складу са потписаним Меморандумом о разумијевању и сарадњи Дом здравља ће на захтјев стручног радника Центра за социјални рад достављати неопходне податке о дјечи са сметњама у развоју и

е) учествовати у раду Тима, уз прикупљање информација од свих служби Дома здравља укључених у рад са дјететом са сметњама у развоју - резултате реализације рефералних планова рада Тима и друге релевантне информације потребне за рад Тима и Комисије, те друго предвиђено овим протоколом, шемом о поступању и осталим прилозима.

ЈУ „Центар за предшколско васпитање и образовање“

ЈУ „Центар за предшколско васпитање и образовање“ предложиће особу у Тиму, а који/а ће:

а) осигурати да се у случајевима уочавања знакова успореног раста и развоја дјетета, у току редовног рада, упутити родитеље/старатеље на специјалистичке прегледе у адекватне здравствене центре одговарајућим стручњацима, како би се прикупила сва потребна документација која даје детаљан увид у здравствено стање дјетета, те у складу са проценом одгајатеља и/или стручног тима упутити родитеље/старатеље у Центар за социјални рад како би се покренуо поступак процене дјетета са сметњама у развоју;

б) учествовати на састанцима Тима у изради рефералног плана рада;

в) на основу увида у налаз и мишљење Првостепене стручне комисије, примљене од стране Центра за социјални рад, попунити табелу из прилога 1.2 овог протокола и исту послати као повратну информацију према Центру за социјални рад и

г) учествовати у раду Тима уз достављање информација о резултатима реализације договорених рефералних планова рада Тима, и друге релевантне информације потребне за рад Тима и Комисије, те друго предвиђено овим протоколом, шемом о поступању и осталим прилозима.

Основне школе у граду Бањој Луци

Основне школе у граду Бањој Луци ће у складу са потребама осигурати учешће школе у састанцима Тима, на начин да се:

а) у случајевима када се при упису дјетета у први разред основне школе и након периода опсервације, уоче знаци успореног раста и развоја код дјетета, родитеље/старатеље упутити на специјалистичке прегледе у адекватне здравствене центре одговарајућим стручњацима, како би се прикупила сва потребна документација која даје детаљан увид у раст и развој дјетета;

б) у складу са процјеном стручног тима школе уз писано мишљење, родитеље/старатеље упутити и у Центар за социјални рад с циљем остваривања права из области социјалне заштите и инклузије;

в) на позив од стране предсједника/ице Тима или члана Тима који је представник сектора образовања, учествовати на састанцима Тима у изради рефералног плана рада;

г) након примљеног налаза и мишљења Првостепене стручне комисије од стране Центра за социјални рад и табеле из прилога 1.2 овог протокола, на основу анализе документације ученика уписаног у школу а у сарадњи са запосленицима који су укључени у рад са дјететом са сметњама у развоју, доставити повратне информације према Центру за социјални рад кроз попуњену табелу из прилога 1.2 овог протокола;

д) осигурати континуитет у раду кроз спровођење договореног рефералног плана рада са дјететом са сметњама у развоју и њиховим родитељима и по договору информисати Тим о резултатима рада са дјететом са сметњама у развоју и његовим родитељима и

ђ) учествовати у раду Тима уз достављање информација потребних за рад Тима и Комисије, те друго предвиђено овим протоколом, шемом о поступању и осталим прилозима.

Средње школе у граду Бањој Луци

Средње школе у граду Бањој Луци ће у складу са потребама осигурати учешће школе у састанцима Тима, на начин да се:

а) у случајевима када се при упису дјетета у први разред средње школе, и након периода опсервације, уоче знаци успореног раста и развоја код дјетета, родитеље/старатеље упутити на специјалистичке прегледе у адекватне здравствене центре одговарајућим стручњацима, како би се прикупила сва потребна документација која даје детаљан увид у раст и развој дјетета;

б) у складу са процјеном стручног тима школе уз писано мишљење, родитеље/старатеље упутити и у Центар за социјални рад с циљем остваривања права из области социјалне заштите и инклузије;

в) на позив од стране предсједника/ице Тима или члана Тима који је представник сектора образовања, учествовати на састанцима Тима у изради рефералног плана рада;

г) након примљеног налаза и мишљења Првостепене стручне комисије од стране Центра за социјални рад и табеле из прилога 1.2 овог протокола, на основу анализе документације ученика уписаног у школу а у сарадњи са запосленицима који су укључени у

рад са дјететом са сметњама у развоју, доставити повратне информације према Центру за социјални рад кроз попуњену табелу из прилога 1.2 овог протокола;

д) осигурати континуитет у раду кроз спровођење договореног рефералног плана рада са дјететом са сметњама у развоју и њиховим родитељима и по договору информисати Тим о резултатима рада са дјететом са сметњама у развоју и његовим родитељима и

ђ) учествовати у раду Тима уз достављање информација потребних за рад Тима и Комисије, те друго предвиђено овим протоколом, шемом о поступању и осталим прилозима.

ЈУ „Центар за образовање и васпитање и рехабилитацију слушања и говора“

ЈУ „Центар за образовање и васпитање и рехабилитацију слушања и говора“ предложиће особу у Тиму, а који/а ће:

а) учествовати на састанцима Тима за социјалну заштиту и инклузију уз достављање информација потребних за рад Тима, те испуњавање других обавеза предвиђених овим протоколом;

б) на основу захтјева родитеља, или сазнања са терена, упутити родитеље у ЈУ „Центар за социјални рад“ у циљу покретања поступка;

в) у складу са мишљењем стручног тима ЈУ „Центар за васпитање и образовање и рехабилитацију слушања и говора“, за дјецу која су већ у систему, родитеље/хранитеље упутити на остваривање права из области социјалне и дјечије заштите, те им пружити подршку приликом остваривања истих;

г) обезбиједити континуитет у пружању услуга, родитељима/хранитељима и дјечи у оквиру ЈУ „Центар за васпитање и образовање и рехабилитацију слушања и говора“ Бања Лука, те о напретку обавјештавати Тим за социјалну заштиту и инклузију.

Полицијска управа Бања Лука

ПУ Бања Лука ће кроз учешће представника у раду Тима обављати следеће послове:

а) обезбиједити да се у оквиру послова „полиција у заједници“ предузимају потребне мјере ради безбједности дјече и малољетника са сметњама у развоју, у школи, породици и локалној заједници;

б) обезбиједити да се, у хитним случајевима свих облика насиља над дјететом и малољетником са сметњама у развоју, прописане процедуре спроводе несметано;

в) обезбиједити да ПУ Бања Лука, по запримању пријаве упутити на лице мјеста дежурну службу као и да обавијести представнике ЈУ „Центар за социјални рад“ Бања Лука;

г) обезбиједити да се у конкретним случајевима обавијести надлежни суд и тужилаштво, те са наведеним институцијама одржавати и друге контакте, уколико се за то укаже потреба, а у складу са законским и подзаконским актима који дефинишу сарадњу и поступање полиције, суда и тужилаштва и

д) учествовати у раду Оперативног тима, достављати релевантне информације потребне за рад Тима и Комисије, те вршити и друге активности предвиђене овим протоколом, шемом о поступању и осталим прилозима.

Удружења грађана

Удружења грађана у граду Бањој Луци ће у складу са потребама осигурати учешће представника/це у састанцима Тима, који/а ће:

- а) осигурати да се кроз свакодневни рад по идентификацији случајева врши упућивање истих у релевантне институције (Центар за социјални рад, Дом здравља и сл.);
- б) осигурати да се кроз свакодневни рад по идентификацији случајева злостављања, занемаривања и запуштености дјетета врши пријава истих, релевантним установама (Центар за социјални рад и Полицијска станица);
- в) сарађивати са члановима/ицама Комисије и Тима и по потреби учествовати на њиховим састанцима;
- г) извјештавати Тим кроз достављање релевантних информација који се односе на кориснике, покренуте иницијативе за пројекте и друге информације потребне за рад Тима и Комисије, и остало предвиђено овим протоколом и његовим прилозима.

VII

Потписници Протокола се обавезују да ће сваки појединачно у складу са надлежностима организовати и водити евиденције о дјечи са сметњама у развоју, те исте у складу са законом и потребама достављати Комисији с циљем прикупљања и обраде статистичких података кроз СЗИ базу података. Полицијска управа неће водити поменуту евиденцију јер је постојећим прописима дефинисано да полицијски службеници достављају обавјештење Центру за социјални рад о свакој запримљеној пријави или сазнању у вези предметне материје.

VIII

Сваки субјект који учествује у праћењу стања дјеце са сметњама у развоју, дужан је поступати у складу са активностима одређеним законом и овим протоколом и његовим прилозима који дефинишу поступање у случајевима пружања подршке и заштите за ову социјално искључену групу. Прилози су саставни дио Протокола и они су како слиједи:

- а) Прилог 1.1 Шема о сарадњи и поступању унутар рефералног механизма;
- б) Прилог 1.2 Реферални план Оперативног тима за рад са дјететом и породицом и
- ц) Прилог 1.3 Правни и организацијски оквир унутар рефералног механизма.

IX

Овај протокол израђен је у складу са важећим законским прописима које у свом раду примјењују институције и организација потписници/це Протокола. У случају да један/једна од потписница не поштује преузете обавезе унутар Протокола, неопходно је о томе обавијестити Комисију.

X

Све особе надлежних субјеката који су одговорни за примјену овог протокола, својим потписом сложиће се с његовим одредбама и преузети одговорност за његову примјену.

XI

Завршне одредбе

Овај протокол ступа на снагу даном потписивања. Протокол се потписује у довољном броју примјерака тако да свака институција/организација задржава по један примјерак. Сви потписници обавезни су текст Протокола учинити доступним својим запосленицима и јавности, путем властитих интернет страница или на други начин.

ПОТПИСНИЦИ ПРОТОКОЛА:

Град Бања Лука

Мр Игор Радојичић, градоначелник

SP: 12-G-1846

ЈУ „Центар за социјални рад“ Бања Лука

Мр Ирена Јолџић, директор

Gordana Teshanovic

ЈЗУ „Дом здравља“ Бања Лука

Проф. др Гордана Тешановић, директор

Jelena Kurtinovic

ЈУ „Центар за предшколско васпитање и образовање“ Бања Лука

Јелена Куртиновић, директор

Miroslav Poprzen

Актив директора основних школа града Бања Лука

Мирослав Попржен, предсједник Актива

Milana Koprena

Актив директора средњих школа града Бања Лука

Љубан Бајић, предсједник Актива

Milana Koprena

Стручни актив педагога основних школа града Бања Лука

Милана Копрена, предсједник Актива

Jasenka Vlasic

Стручни актив педагога средњих школа града Бања Лука

Јасенка Влацић, предсједник Актива

Zorica Kuzmanovic

ЈУ Центар „Заштити ме“ Бања Лука

Мр Зорица Кузмановић Василић, директор

Sasha Tatic

ЈУ „Центар за образовање и васпитање и рехабилитацију слушања и говора“ Бања Лука

Саша Татић, директор

Dražana Bogatovic

УСЗ Центар за специјалистичке социјалне услуге „За мајку и дијете“ Бања Лука

Дражана Ђогатовић, директор

Полицијска управа Бања Лука

Милош Бркић, начелник

Удружење за помоћ ментално недовољно развијеним лицима Бања Лука

Мирослав Становић, предсједник УО

УГ „Нова генерација“ Бања Лука

Јадранко Јанковић, директор

Adamovic

УГ „Моја лука“ Бања Лука

Гордана Адамовић Ђорђевић, извршни директор

Mirjana Kojic

УГ „Дјеца свјетлости“ Бања Лука

Мирјана Којић, предсједник

Dr

УГ „Дајте нам шансу - Звјездице“ Бања Лука

Жељка Перишић Никовић, директор

UDRUZENJE GLUHIH I NAGLUHIH REGIJE BANJA LUKA

Удружење глувих и наглувих регије Бања Лука

Ненад Шобота, предсједник УО

HRA BRO SRCE

УГ „Храбро срце“ Бања Лука

Снежана Кљаић, извршни директор

Savez

Савез за ријетке болести Републике Српске

Биљана Котур, замјеник предсједника УО